

É felé kb. 150–200 m hosszan cserepeket találtunk, a patak partjától kiindulva Ny felé egészen a domb tetejéig, épületre utaló nyomokat azonban nem fedeztünk fel.

Meglepetést okozott azonban, hogy a mai temető mellett, tőle K, azaz a patak felé, a már felhagyott, néhány sírkővel még jelzett régi temetőben egy feltehetően középkori rom helyét sikerült megfigyelni. Az új temető felé kanyarodó villanyvezeték legészakibb oszlopának vonalában, tőle K-re, a temető enyhén lejtős területének egy meglepően vízszintes részén kb. 3×2 m-es felületen fehér habarcsos omladék látható, 3 db, eredeti helyén, egymás mellett fekvő ép téglával. Ez feltehetően valamely felmenő fal (esetleg téglapadló) részlete lehet. A sok építőanyag miatt ezen a feltűnő részen szinte nincs is növényzet, az épület kiterjedése a gaz miatt azonban nem állapítható meg.

A téglák színe, mérete valamint a habarcs jellege alapján a középkori faluhelyen belül fekvő épületmaradványt – ellentétes adatok előkerüléséig – a középkori templom helyével azonosítjuk.

K. NÉMETH ANDRÁS

416. Vecsés, 4. számú lelőhely

(Pest megye) B, V, Sza

Az M0 autópálya Pest megyei szakaszának építését megelőző régészeti feltárás során az M5 autópálya és az M0-4 főút csomópontja közti szakaszon, valamint a 4. sz. főút – Vecsést és Üllőt elkerülő – nyomvonalán dolgoztak 2003. március és november között a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága munkatársai. Geodéta Szánthó Dániel, térinformatikus Zoltán S. Péter vezetésével Progli Szabolcs és Tóth Károly. A teljes feltárás koordinátora Tari Edit.

Az M0 autópálya építését megelőző leletmentések során 2003. szeptember és október hónapokban folytattunk feltárást. Ennek során egy kb. 50×120 méteres területen dolgoztunk. Összesen 180 objektumot tártunk fel: házakat, gödröket, cölöplyukakat és néhány árkot. Az objektumok kisebbik része szarmata kori, többségük a késő bronzkor–kora vaskor (Halstatt C) időszakra keltezhető. Ez utóbbiak közt találtunk három földbe mélyített házat, két nagyméretű urnát, valamint valószínűleg erre az időszakra keltezhető az ásatás területén elszórtan jelentkező cölöplyukak is.

Munkatársak: Ligeti Gábor és Szrnka Attila ásatási technikusok.

PATAY RÓBERT

417. Vecsés, 67. számú lelőhely

(Pest megye) Szk?, Sza, Á, Ű

Ezen a lelőhelyen az objektumok bontása 2003 júniusában kezdődött. Az ásatási idejét november 3-án zártuk 393 feltárt objektummal. Az előzetes terepbejárások szarmata és Árpád-kori településekre utaltak. A középkori írott forrásokból ismert Halomegyháza falu

temploma a kisajátítási határtól D-re, a frissen telepített akácerdőbe esik, ennek megfelelően a középkori leletanyag is intenzívebben jelentkezett a nyomvonalától D-re eső sávban.

A feltárt objektumok több, mint fele szarmata, 49 Árpád-kori, kis számban kora vaskor és újkor is jelentkezett. Körülbelül 100 objektum nem tartalmazott leletanyagot, vagy ha igen, annak kora nem volt megállapítható.

A 18 kora vaskori (valószínűleg szkíta) objektumból, de különösen a három kör alaprajzú házból és a két kútból változatos leletanyag került elő: fekete, fényezett edénytöredékek, gerezdelt orsógomb, csiszolt kőeszközök, gyöngy. A korszakból még 5 gödör, 4 árok és egy kemence került elő. Feltehetőleg az őskorra datálható két zsugorított temetkezés is.

A szarmata objektumok túlnyomó része gödör (161), ezek közt sok a méhkas alakú, esetenként tapasztott oldalú is. A gödrök több helyen besűrűsödnek, gödörkomplexumot alkotva. Igen nagy a szarmata árkok száma (40). Ezek közül fontos megemlíteni a többször megújított, valószínűleg több funkciójú, 3 m széles, 1 m mély 44. sz. árkot, illetve a települést kelet felől határoló, talán áradástól is védő, 6-8 m széles árokrendszert. Az eddig feltárt 7 szarmata ház egyszerűnek mondható; nem voltak bonyolult rétegsoraik, sem padlójuk, sem cölöplyukaik, sem kemencéjük. A szabadtéri kemencékből is csak egy datálható a szarmata korra. A leletanyagot jól iszapolt szürke, valamint szemcsés kerámia alkotja. Terra sigillatából 3-4 töredék került elő. A 291. sz. házba beásva egy teljesen ép őrlőkő-párt találtunk, a 294. sz. házban is volt egy ép darab. A korszakból 5 temetkezést tártunk fel, ebből 2 volt körárkos. Egy kivétellel raboltak, mellékletük kerámia, orsókarika, vastőr, fibulatöredék és egy Maximianus-érem volt.

Az Árpád-korra datálható 6 földbe mélyített ház, ebből egy ipari jellegű építmény. A házak padlószinttel, felmenő szerkezetre utaló cölöphellyel, kemencével rendelkeztek. A (valószínűleg) vasolvasztó műhelyből és környékéről nagy mennyiségű vassalak származik. A kerámiaanyag kora Árpád-korra utal: hullámvonal köteggel díszített, levágott peremű, gömbös testű edények; illetve egy bordás nyakú töredék. Az egyik gödörben vasbaltát találtunk. Az Árpád-kori víztározók (3) igen nagyméretűek, mélységük majdnem 3 m, egyikük átmérője 7 m. A 3 Árpád-kori kemence érdekessége, hogy aljukat csonttal tapasztották ki.

A 7 újkori objektumból említésre méltó a 218. sz. tölcséres szájú kút, melybe egy kiütött aljú hordót süllyesztettek. A deszkabélésből anyagmintát vettünk.

A jelenleg lehumuszolt területen rendkívül sűrűn találhatóak az objektumok, itt még mintegy 300 feltáratlan található.

Munkatárs: Szanyi Brigitta régész, Jakucs János, Progli Szabolcs, Mérai Dóra, Ligeti Gábor, Füredi Tibor, Szrnka Attila régésztechnikusok.

RÁCZ TIBOR